

زبان‌های بیشتر، اطلاعات بیشتر

گفت‌و‌گو با جیمی ویلز بنیان‌گذار
ویکی‌پدیا به بهانه ده سالگی این
دانش‌نامه

« منبع: وایرد » ترجمه: احمد شریف پور

جیمی دونالد (ملقب به جیمبو) ویلز، در سال ۱۹۶۶ در هانتزویل آلاباما به دنیا آمده و دارای مدارک کارشناسی و کارشناسی ارشد در رشته امور مالی (Finance) است. وی در دو دانشگاه در مقطع دکترا تحصیل کرده است، اما هر دو را پیش از به پایان رسیدن دوره تحصیلی رها کرده است. او در سال ۲۰۰۱ میلادی به کمک لری سنجر و عده‌ای دیگر ویکی‌پدیا را تأسیس کرد. کمی بعدتر و در سال ۲۰۰۳ وی بنیاد غیرانتفاعی ویکی‌مدیا را پایه‌گذاری کرد که مالک تمام حقوق معنوی و نام‌های دامنه و سایر متعلقات ویکی‌پدیا است. وی در سال ۲۰۰۶ از بنیاد ویکی‌مدیا بازنشسته شد. او تمام شهرت خویش را مدیون سه کلمه‌ای است که در ابتدای فعالیت ویکی‌پدیا در تمام صفحات آن به چشم می‌خورد: "Edit this Page" (این صفحه را ویرایش کنید).

● مجله وایرد: آیا ده سال پیش هرگز فکر می کردید که ویکی پدیا به بزرگی امروز شود؟

○ جیمی ویلز: یاد می آید که به فهرست صد سایت برتر نگاه کردم و سایتی را با سبک یک دانش نامه / مرجع دیدم که رتبه ای حدود پنجاه داشت و با خودم فکر کردم که اگر ما کارمان را واقعاً خوب انجام دهیم، می توانیم در فهرست صد یا حتی پنجاه سایت برتر قرار بگیریم. اما امروز پنجمین سایت پرطرفدار جهان هستیم.

● بزرگ ترین چالش شما در این ده سال چه بود؟
○ باید بگویم که بزرگ ترین چالش ما کنار آمدن با رشد ویکی پدیا و به ویژه ایجاد سازمانی در پشت ویکی پدیا بود که به اندازه خود ویکی پدیا قدرتمند باشد. استخدام «سوگاردنر» برای اداره بنیاد ویکی مدیا، یکی از بهترین کارهایی بود که در این مدت انجام دادیم.

● بزرگ ترین شگفتی که در این مدت با آن روبه رو شدید چه بود؟

○ هر چند من همیشه می خواستم که ویکی پدیا جهانی باشد، اما فکر می کنم هیچ گاه به درستی درک نمی کردم که این امر چه مفهومی برای خود پرور و شخص من به دنبال خواهد داشت. من هیچ گاه در این مورد که ممکن است مجبور شوم برای ملاقات افراد به سراسر دنیا سفر کنم، فکر نکرده بودم.

● آیا از دفاع از یکپارچگی و تمامیت مقالات ویکی پدیا خسته شده اید؟ شما چطور با انتقادات و بحران ها مقابله می کنید؟

○ نه، من واقعاً از این کار خسته نمی شوم، زیرا فکر می کنم این وظیفه ما است که به ویکی پدیا کمک کنیم تا حد ممکن بهتر شود. یعنی ما مجبوریم هر انتقاد قانونی و درستی را کاملاً جدی بگیریم و فکر کنیم که چگونه می توانیم وضعیت را بهبود بخشیم.

در زمینه مقابله با انتقادات، فکر می کنم که امروز پیشتر مردم می دانند که ویکی پدیا بسیار خوب است، اما بی عیب و نقص نیست و درک می کنند که همواره در حال بهتر شدن است. این امر بسیار مهم است که جامعه ما، بر تعهد خویش مبنی بر اهمیت دادن به کیفیت، استوار و ثابت قدم باقی بماند.

● آیا پیش بینی می کنید، زمانی ویکی پدیا به یک منبع و مرجع معتبر آکادمیک تبدیل شود؟

○ من فکر می کنم که هم اکنون هم ویکی پدیا بیش از هر دانش نامه سنتی دیگری، در جوامع آکادمیک پذیرفته شده و مورد استفاده قرار می گیرد. چیزی که افراد گاهی آن را به فراموشی می سپارند این است که ارجاع به بریتانیکا (یا هر دانش نامه دیگری) در یک مقاله آکادمیک هم از جمله مواردی است که دانشجویان از انجام آن منع می شوند.

● زمینه های اصلی تمرکز شما در حال حاضر چه هستند؟

○ من به طور فزاینده ای بر رشد ویکی پدیا در جهان سوم (کشورهای در حال توسعه) متمرکز شده ام. ما رشد شدیدی را در مکان های متفاوت تجربه کرده ایم و یکی از اجزای برنامه راهبردی پنج ساله ما در بنیاد ویکی پدیا، تأمین منابع برای حمایت از رشد و شکوفایی جامعه های محلی در زبان هایی است که حضور کم رنگی در ویکی پدیا دارند. ما امسال نخستین دفتر نمایندگی ویکی پدیا در خارج از آمریکا را در هند افتتاح کردیم و من بیش از حد در این مورد هیجان زده هستم.

● آیا هیچ مورد قانونی وجود دارد که مدل و ساختار ویکی پدیا را تهدید کند؟

○ من نگران مسئله سانسور در بسیاری از نقاط جهان هستم. این یکی از مهم ترین موارد حقوق بشر است و همان جایی است که ما همواره سعی می کنیم، طلایه دار دفاع از حق به اشتراک گذاشتن آزادانه اطلاعات و یادگیری از دیگران باشیم.

● شما چگونه می دانستید یا پیش بینی می کردید که مردم تخصص و زمان خود را صرف ساختن یک دانش نامه اشتراکی خواهند کرد؟

○ من همواره می دانستم که مردم مشارکت خواهند کرد. من قبل از ویکی پدیا، تنها نمی دانستم که چگونه می توانم برای مشارکت به آن ها کمک کنم، اما بخش عمده ای از این اعتقاد من ناشی از حضور و مشارکت در برخی فهرست های ایمیل (mailing List) بسیار با کیفیت بود که در آن ها با افراد واقعاً باهوشی روبه رو شدم که از به اشتراک گذاشتن دانسته هایشان کاملاً خوشحال می شدند.

● شما چگونه می توانید گستره گوناگون و متمایزی از افراد را به مشارکت تشویق کنید؟

○ راه های زیادی برای نگاه کردن به این موضوع وجود دارد. گوناگونی بین زبان های به کار رفته به این معنی است

بزرگ ترین چالش ما کنار آمدن با رشد ویکی پدیا و به ویژه ایجاد سازمانی در پشت ویکی پدیا بود که به اندازه خود ویکی پدیا قدرتمند باشد.

که ما مجبوریم به موارد تکنیکی و عوامل مرتبط با کارایی در نقاط مختلف جهان نگاه کنیم، همچنین مجبوریم، از طریق استخدام کردن افراد و تبلیغات به جوامع محلی کمک کنیم. گوناگونی و تنوع در زبان‌های پر استفاده هم مطلوب خواهد بود. ما می‌خواهیم امکان ویرایش مطالب را برای افراد ساده‌تر کنیم، افرادی که خوره (geek) محسوب می‌شوند، اما نه لزوماً خوره کامپیوتر.

• فکر می‌کنید ویکی‌پدیا تا چه اندازه جنبه‌های خوب وب نظیر دموکراتیک کردن اطلاعات و نیروی توده‌ها را به نمایش می‌گذارد؟

○ تا حد زیادی این گونه است. من فکر می‌کنم ویکی‌پدیا مجموعه‌ای از قابلیت‌ها و امکانات امیدبخش را برای آینده به نمایش می‌گذارد. من در این زمینه خاص چندان طرفدار اصطلاح «توده» نیستم. من فکر می‌کنم صحبت از جوامع مرتبط با ویکی‌پدیا، با چنین الفاظی بی‌احترامی باشد. ما توده نیستیم. ما گروهی از افراد آزاده و متفکر هستیم که در صلح و آرامش و به انتخاب خودمان، در راستای هدف واحدی با هم همکاری می‌کنیم.

• شما (جامعه ویکی‌پدیا) چگونه به یکدیگر مرتبط می‌مانید؟

○ ما اغلب به واسطه چسبیدن به اشتیاق فزاینده‌ای که نسبت به فرهنگ مبتنی بر مأموریت‌مان داریم، به یکدیگر مرتبط می‌مانیم. ما اینجا هستیم تا یک دانش‌نامه با کیفیت و رایگان را برای تک‌تک افراد این کره خاکی و به زبان خودشان فراهم کنیم. این مأموریت خیرخواهانه ساده و قدرتمندی است.

• آیا تا کنون وسوسه شده‌اید که از طریق تبلیغات درآمد کسب کنید؟ اگر نه چرا؟

○ نه، به هیچ وجه. ما ترجیح می‌دهیم از طریق کمک‌های کوچک مالی پشتیبانی شویم. این برای ویکی‌پدیا و برای جهان بهتر است.

• چه چیز شب‌ها شما را بیدار نگه می‌دارد؟

○ اتفاقاً هنر من این است که خوب می‌خوابم، بنابراین واقعاً هیچ چیز من را شب‌ها بیدار نمی‌کند. تنها گاهی به هم ریختن ساعت درونی بدن به واسطه پروازهای طولانی مدت باعث بی‌خوابی من می‌شود.

• از ویکی‌پدیا در ده سال آینده چه تصویری دارید؟

○ زبان‌های بیشتر، اطلاعات بیشتر و کیفیت بالاتر.

فهرست اختراعات، جوایز و سمت‌های جیمی ویلز

اواسط ۲۰۰۵: جیمی ویلز به عضویت در مرکز اینترنت و جامعه برکمن دانشکده حقوق هاروارد مفتخر شد.

۳ اکتبر ۲۰۰۵: ویلز به هیئت مدیره Socialtext پیوست. شرکتی که فناوری‌های ویکی را برای کسب‌وکارها فراهم می‌کند.

۲۰۰۶: ویلز به هیئت مدیره سازمان غیرانتفاعی Creative Commons پیوست.

۳ می ۲۰۰۶: موسسه پیشگامان الکترونیک (Electronic Frontier Foundation) «جایزه پستازان» را به وی اهدا کرد.

می ۲۰۰۶: ویلز در شماره ویژه «۱۰۰ فرد تاثیرگذار» مجله تایمز در فهرست «دانشمندان و اندیشمندان» قرار گرفت.

۳ ژوئن ۲۰۰۶: موفق به دریافت دکترای افتخاری حقوق از کالج کتوکس (Knox College) شد.

۲۰۰۶: ویلز به عضویت هیئت مشورتی مرکز هوش اکسپای دانشگاه MIT درآمد.

۲۲ ژانویه ۲۰۰۷: مجله فوربس، ویلز را در رده دوازدهم اولین فهرست سالانه «۲۵ فرد مشهور وب» خود قرار داد.

۲۰۰۷: انجمن اقتصاد جهان (World Economic Forum) ویلز را به عنوان یکی از «رهبران جوان جهان» در سال ۲۰۰۷ معرفی کرد.

می ۲۰۰۸: ویلز به عنوان یکی از نمایندگان انجمن اقتصاد جهان در اجلاس «خاورمیانه ۲۰۰۸» در شرم‌الشیخ حضور پیدا کرد.

۲۰۰۸: کروم (CORUM) «تندیس شهرت جهانی» سال ۲۰۰۸ را به ویلز اعطا کرد.

۲۰۰۸: ویلز به نمایندگی از پروژه ویکی‌مدیا، جایزه کوادریگا را برای پروژه «مأموریتی از جنس آزاداندیشی» از طرف کارگاه آلمان (Werkstatt Deutschland) دریافت کرد.

۳۰ اکتبر ۲۰۰۸: ویلز «جایزه فرآیند تجاری» را «برای مشارکت عمومی به عنوان نوعی تولید و توسعه محتوا» در هفتمین مراسم جوایز نوآوری از سوی مجله اکونومیست دریافت کرد.

۴ نوامبر ۲۰۰۹: ویلز به واسطه «مشارکت در تکامل وب جهان‌گستر» به عنوان پلتفرمی واقعا دموکراتیک و مبتنی بر مشارکت» برنده جایزه سالانه بنیاد نوکیا شد.

نوامبر ۲۰۰۹: ویلز به واسطه امکان‌پذیر ساختن جست‌وجوی دانش مبتنی بر مشارکت، برنده جایزه رسانه موناکو (Monaco Media Perize) شد.

۷ دسامبر ۲۰۰۹: ویلز اعلام کرد، به عنوان یکی از اعضای هیئت مدیره و مشاور به Hunch.com، شرکتی فعال در زمینه هوش جمعی مستقر در نیویورک، خواهد پیوست.

۸ آوریل ۲۰۱۰: ویلز افتخار سخنرانی در برنامه «روایهای استوارت ریجن» (Stuart Regen Visionaries) را که در موزه جدید نیویورک برگزار می‌شود، کسب کرد.

۲۱ می ۲۰۱۰: ویلز موفق به دریافت دکترای افتخاری حقوق از دانشگاه استیونسون شد. ویلز اعلام کرد، این نخستین سخنرانی‌اش در جشن فارغ‌التحصیلی یک دانشگاه بوده است.

۲۳ می ۲۰۱۰: ویلز دکترای افتخاری ادبیات مهربانی (Honorary Doctor of Humane Letters) را از کالج آم‌هرست دریافت کرد.

۲۶ ژانویه ۲۰۱۱: ویلز برنده جایزه یکصد هزار فرانکی مؤسسه Gottlieb Duttweiler در زوریخ سوئیس شد.